

TÜRKİYE'DE GAZETELERDE İNTİHAR HADİSELERİNİ NEŞRETMEĞİ YASAK EDEN KANUNUN TESİRİ ÜZERİNDE BİR ETÜT*

FK. Gökay**

Türkiye'de intihar hadiselerini tetkik ettiğimiz zaman 1916-1928 seneleri arasında umumi harbi takip eden mütareke yıllarında bir çoğalmaya şahit oluyoruz. 1914 ten evvel Müslüman Türkler arasında intihar pek az görülen bir hadise idi. Bu çoğalma sıra ile İstanbul, İzmir, Ankara ve buna benzer büyük şehirlerde nazarı dikkati celbeder derecededir. Hayatta zaruretlerin icabı karşısında kanaatkar ve mütehammil Türk milletinin içerisinde son yıllarda rastladığımız intihar vakaları karşısında sosyolog ve psikiyatrlar lakayt kalmadılar. Bizdeki müntehirlerin ruhi vaziyetlerini etüt ettiğimizde bir kısmının ruhen hasta olduğunu görüyoruz. İkinci mühim ekseriyeti nöropat ve psikopatlar teşkil etmektedir. Üçüncü zümre tabii adamlardan siklotimik mizaçlarda içtimai, iktisadi ve yahut herhangi bir zaruret müvacehesinde gördüğümüz vakalardır.

Memleketimizde ruh hastaları arasında gördüğümüz intihar sayısı hiç az değildir.

* Kader Mecmuası'nın 1939 sayısında yayınlanmıştır. İntiharı önlemeye yönelik saptayabildiğimiz ilk çalışma olduğu için alınmıştır.

** Prof. Dr.,

Bunlarda intihar şekli kendisini balkondan aşağı fırlatmak, denize atılmak, tabanca ile beyin ve kalbine kurşun sıkmak, tavana asmak şeklindedir. Üstlerine gaz döküp kendini yakanlar vardır. Yalnız ruhi hastalıkların sinsiyetmesi dolayısıyla çok defa hastalıkların muhitin nazarı dikkatini celbetmemekte ve zabıta raporlarında sabit sebepler kaydedilmektedir. Bunlardan ölmeyenleri muayene ettiğimiz zaman melankoli, hipokondriak, alkolik saralılarla psikasteniy ve erken bunama ve felci umumi vakalarından ibaret olduğunu görüyoruz. Melankoliklerde Douleur Morale ve bilhassa angoisse ların tesiri ile çok korkunç şekillerde intiharlara rastlıyoruz. Gözlerini oyan, bağırsaklarını parça parça kesen, kendini ateşe atıp yakan, aleti tenasülliyelerini kesen ve ceplerine taş doldurup, ayaklarına zincir bağlayarak denize atılan melankolik ve hipokondriak intihar vakaları memleketimizde de görülmüştür.

Fakat memleketimizde umumi harpten sonra görülen intihar epidemilerinde en ziyade psikopat ve psikasteniklerle isterik dejenerelerin ekseriyeti teşkil ettiğini yukarıda işaret etmiştim. Bunlar arasındaki intihar sebeplerinin tetkik ettiğimizde sarhoşluk, sevgide mukabele görmemek, herhangi bir arzusunun husul bul-

maması, ailevi geçimsizlik gibi çok defa basit sebeplerle tentürdiyot veya zehirli maddeler içmek bilhassa denize atılmak şeklinde intihara rastlıyoruz.

Bunların ruhi vaziyetlerini etüt ettiğimizde irade zaafı ve fazla bir taharrüşiyetle münteşir ve müfrit bir hasiyet ibraz eden iper emotiflerden ibaret ve bu nevi mizaçlarda sosyal ve ekonomik amillerin bilhassa müessir olduğunu görüyoruz. Mamafı yine bu zümre arasında sırf kendisinden bahsetmesini temin ve nazarı dikkati üzerlerine celp için herkesin gözü önünde ve kurtulabileceklerini kani oldukları bir zaman ve mekanda denize atarak, kibrit suyu içerek intihara teşebbüs eden ve kurtarıldıktan sonra isteri hamlatı gösteren vakalar az değildir.

İçtiami ve kültüre hayatında humlevi değişmeler ile büyük bir inkılap yapmış olan memleketimizde bu hayatın doğurduğu yaşama şeraitinin icaplarını yerine getirmemek gibi sebeplerle isterikler arasında intiharlar görülmüştür. Bunlar arasında taklit ve telkinin çok hakim olduğunu görüyoruz. İşte bu taklit ve telkinin önüne geçmek ve intihar vukuatına tahsis edilen saifelerin zayıf iradeler ve sinirliler üzerinde yapacağı tesiri düşünülerek Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası cemiyeti müteaddit rapor ve konferanslarla muhiti işrad etti. Fazileti ve bilhassa ulusal seciyeyi bu gibi marazi tezahürlerden korumak ve cemiyeti tehdit eden toksikomanı ve diğer fezahatleri ortadan kaldırmayı milli prensip ve şıar olarak kabul eden Türkiye Cumhuriyeti 1931 senesinde yaptığı matbuat kanunu ile intihar hadiselerinin neşrinin yasak etti. 1935 senesinde devlet merkezinde toplanan matbuat kongresinde de hocamız Prof. Mazhar Osman Uzman ve beni matbuatın sinir cümlesine tesiri ve diğer zabıta vukuatının da

mubalağalı şeklinde neşrinin kollektif ve endividüel tesirlerini mütalaa için ayrı ayrı rapor yazmaya memur etti. Sosyolog ve ruhiyaçların da iştirak ettiği bu kongre raporları tasvip etti. Matbuata bu yolda direktifler verildi.

İntihar ve cürümlerin bilhassa çocuk cürümlerinin sirayetinde matbuatın ve gayrı mevkut erotik eserlerin oynadığı ehemmiyeti rolü düşünürsek Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin aldığı mezürlerin kıymeti anlaşılır. Bizdeki intiharların en ziyade 29-30 sıra ile 10-20 ve üçüncü olarak da 30-40 yaşları arasındadır. Sayısı ve sebeplerine gelince bu hususta intiharların neşrinin yasak eden 1931 kanundan evvelki zamanlarla sonrakilere ait istatistikleri aynen koruyorum.

Azami had 1928'dedir. Sonra bir miktar azalma görüyoruz. Bir müddet sonra biraz fazlalaşmaya şahit oluyoruz. Bu, kanunun aleyhinde midir? Bence hayır. Kanuna tekaddüm eden zamanlarda intihar salgını korkunç bir şekilde artıyordu. Kanun oldukça bunu takyid etti, duralama oldu. Bu sıralarda şiddetli bir iktisadi burhan dalgası dünyayı baştan başa katetti. Bu dalganın tesiriyle intihar sayısı daha fazla artabilirdi. Hiç olmazsa kanun buna mani oldu. Bu sosyete için az bir kar mıdır? Hem bir muztarip ve bedbahtın hayatını uzun uzadıya teşrih etmenin cemiyete ne faydası vardır ki matbuat sahifelerinde mubalağalı, tomtıraklı şekilde yer bilsun. Askeri esrar ve ferdlerin hastalıkları nasıl bir sır ise cemiyetin hastalığını da ancak mütahassısların bilmesi ve icab eden tedbirleri alarak onun tehirine mani olmaları ve yalnız terbiyevi ve şafi neşriyatla önlemeleri daha muvafık olacağı ve bu surette matbuat hürriyetinin hiçbir suretle takyid edilmemiş olduğu kanaatindeyim.

İstanbul'da İntiharlar

Sene	Miktar
1916	27
1917	34
1918	45
1919	90
1920	93
1921	122
1922	119
1923	148
1924	181
1925	125
1926	177
1927	-
1928	231
1929	172
1930	135
1931	188
1932	202
1933	200
1934	201
1935	180
1936	196

Yaş Üzerine Taksim

Sene	Mecmua	10-20	20-30	30-40	40-50	50 den fazla
928	231	71	89	28	17	26
929	172	55	58	23	20	16
930	135	49	44	16	8	18

Sebepe Üzerine Taksimi

Sene	Tesiri iğbirar	Fakrö zarüret	Asabi	Cinnet	Sakaiki sikir	Aşk	Hastalıktan	Meçhul
928	189	42	21	2	9	6	18	12
929	118	117	-	1	5	4	10	17
930	74	20	3	-	6	8	16	8

Üç senelik intiharları mezheplere taksimi

Sene	Mecmuu	Mülsim	Ermeni	Rum	Musevi	Ecnebilir	Erkek	Kadın
928	231	177	13	19	6	16	116	115
929	172	129	10	18	8	7	101	71
930	135	105	6	13	8	3	86	49

K R İ Z

1932 Senesi

00-20 21-30 31-40 41-..... Yekün

	Sebepleri	00-20		21-30		31-40		41-.....		Yekün	
		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.	
Muvaffak olmuş	Sebepleri	E.K.		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.	
	Fakrü Zarüret	3	1	3	-	3	-	4	-	13	1
	Yeis ümitsizlik	2	1	1	3	1	-	7	1	12	5
	Aşk	-	1	1	-	1	-	-	-	2	1
	Sarhoşluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hastalık	2	1	1	2	7	2	7	2	15	5
Muvaffak olmamış	Fakrü Zarüret	2	1	4	1	1	1			13	4
	Yeis ümitsizlik	7	19	1	22	11	14			31	39
	Aşk	-	8	1	3	2	1			4	13
	Sarhoşluk	1	-	1	-	-	-			-	-
	Hastalık	-	2	2	2	1	2			11	12
	Yekün	17	34	15	33	25	19	40		103	100

1932 Senesi

00-20 21-30 31-40 41-50 ve daha yaşlı Yekün

	Sebepleri	00-20		21-30		31-40		41-50 ve daha yaşlı		Yekün	
		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.	
Muvaffak olmuş	Sebepleri	E.K.		E.K.		E.K.		E.K.		E.K.	
	Fakrü Zarüret	-	-	3	-	4	-	3	1	10	1
	Yeis ümitsizlik	2	-	2	-	2	-	6	-	11	-
	Aşk	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sarhoşluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hastalık	-	1	-	-	-	-	-	1	-	9
Muvaffak olmamış	Fakrü Zarüret	-	1	1	3	-	-	3	-	4	4
	Yeis ümitsizlik	3	7	5	12	4	2	3	5	21	21
	Aşk	3	-	4	1	2	1	-	-	7	4
	Sarhoşluk	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1
	Hastalık	-	-	4	5	-	4	2	1	10	8
	Yekün	9	9	19	21	12	7	27	9	74	41

K R İ Z

Sebepleri	1934		1935		1936	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Fakr� Zar�ret	1	1	3	2	6	2
Yeis �mitsizlik	26	9	16	11	14	17
AŞk	3	1	4	6	1	1
Sarhoşluk	1	-	-	-	-	-
Hastalık	8	1	8	1	11	6
Fakr� Zar�ret	4	4	13	4	10	6
Yeis �mitsizlik	41	86	26	37	39	58
AŞk	4	5	8	17	3	6
Sarhoşluk	1	-	9	-	6	-
Hastalık	2	3	8	7	6	14
Yek�n	91	110	95	85	96	100

1931 senesindeki sebepleri tetkik edince

Sebepleri	Erkek		Kadın		Yek�n
Fakr� Zar�ret	11	+	5	=	16
Yeis �mitsizlik	22	+	17	=	39
AŞk	5	+	4	=	9
Sarhoşluk	-	-	-	=	-
Hastalık	12	+	9	=	21
Fakr� Zar�ret	17	+	2	=	19
Yeis �mitsizlik	27	+	28	=	55
AŞk	5	+	8	=	2
Sarhoşluk	2	+	-	=	14
Hastalık	7	+	7	=	14
Yek�n	108		80		188